VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2015. gada 15. septembrī*

Lauksaimniecība — Tirgu kopīgā organizācija — Augļu un dārzeņu nozare — Ražotāju organizācijām piešķirtais valsts finansiālais atbalsts — Komisijas īstenošanas lēmums par Savienības kompensāciju par valsts finansiālo atbalstu, ko Ungārija piešķīrusi savām ražotāju organizācijām — Regulas (EK) Nr. 1234/2007 103.e pants — Regulas (EK) Nr. 1580/2007 97. pants

Lieta T-346/12

Ungārija, ko sākotnēji pārstāvēja *M. Fehér* un *K. Szíjjártó*, vēlāk – *M. Fehér*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *B. Béres*, *N. Donnelly* un *B. Schima*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2012. gada 25. maija Lēmumu C(2012) 3324 par ražotāju organizācijām piešķirto valsts finansiālo atbalstu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja M. E. Martinša Reibeiru [*M. E. Martins Ribeiro*], tiesneši S. Žervazonī [*S. Gervasoni*] un L. Madise [*L. Madise*] (referents),

sekretāre K. Andova [*K. Andová*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 11. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

Vienotā TKO regula

1 Padomes 2007. gada 22. oktobra Regulā (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem ("Vienotā TKO regula") (OV L 299, 1. lpp.), ir noteikti vispārējie principi, kas regulē valsts finansiālo atbalstu, gan tā piešķiršanu, gan to, kā to kompensē Eiropas Komisija.

2 Vienotās TKO regulas 103.b pantā ražotāju organizācijām ir paredzētas tiesības izveidot darbības fondus, kas tiek finansēti šādi:

"1. Ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu nozarē var izveidot darbības fondu. Šo fondu finansē ar:

a) biedru vai pašu ražotāju organizāciju finansiāliem ieguldījumiem;

b) [Eiropas Savienības] finansiālu atbalstu, ko var piešķirt ražotāju organizācijām.

[..]"

3 Vienotās TKO regulas 103.d pants regulē "[Savienības] finansiālo palīdzību" un nosaka:

"1. [Savienības] finansiālā palīdzība ir vienāda ar 103.b panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām faktiskajām finanšu iemaksām, bet ne lielāka par 50 % no faktiskajām izmaksām.

2. [Savienības] finansiālās palīdzības maksimālais apjoms nepārsniedz 4,1 % no attiecīgās ražotāju organizācijas pārdotās produkcijas vērtības.

Tomēr šo procentuālo daļu var palielināt līdz 4,6 % no pārdotās produkcijas vērtības, ja daļu, kura pārsniedz 4,1 % no pārdotās produkcijas vērtības, izmanto vienīgi krīzes novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem.

[..]"

4 Šis strīds attiecas vienīgi uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu "Valstu finansiāla palīdzība".

5 Vienotās TKO regulas 103.e pants, tā redakcijā, kas tika grozīta ar Padomes 2008. gada 14. aprīļa Regulu (EK) Nr. 361/2008 (OV L 121, 1. lpp.), pirms minētais pants tika grozīts ar Padomes 2009. gada 19. janvāra Regulas (EK) Nr. 72/2009 par izmaiņām kopējā lauksaimniecības politikā, izdarot grozījumus Regulās (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 320/2006, (EK) Nr. 1405/2006, Vienotajā TKO regulā, Regulās (EK) Nr. 3/2008, un (EK) Nr. 479/2008 un atceļot Regulas (EEK) Nr. 1883/78, (EEK) Nr. 1254/89, (EEK) Nr. 2247/89, (EEK) Nr. 2055/93, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 2596/97, (EK) Nr. 1182/2005 un (EK) Nr. 315/2007 (OV 2009, L 30, 1. lpp.), 4. panta 29. punktu, bija izteikts šādi:

"1. Tajos dalībvalstu reģionos, kuros ražotāju organizācijas pakāpe augļu un dārzeņu nozarē ir īpaši zema, Komisija, pamatojoties uz pienācīgi pamatotu lūgumu, dalībvalstīm atļauj sniegt ražotāju organizācijām finansiālu palīdzību, kuras apjoms nepārsniedz 80 % no 103.b panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām finanšu iemaksām. Šī palīdzība ir papildus operatīvajam fondam. Dalībvalstu

reģionos, kuros ražotāju organizācijas pārdod mazāk par 15 % no augļu un dārzeņu produkcijas vērtības un kuros augļu un dārzeņu ražošana ir vismaz 15 % no to lauksaimniecības produkcijas kopējā apjoma, pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma pirmajā daļā minēto atbalstu var segt [Savienība].

2. Atkāpjoties no šīs regulas 180. panta, Līguma 87., 88. un 89. pants neattiecas uz valstu sniegto finansiālo palīdzību, kas apstiprināta saskaņā ar šā panta 1. punktu."

6 Ar Regulu Nr. 72/2009 iepriekš minētais 2. punkts attiecībā uz EKL 87., 88. un 89. panta piemērojamību tika aizstāts ar jaunu 180. pantu, kas ir izteikts šādi:

"Līguma 87., 88. un 89. pantu piemēro šīs regulas 1. panta 1. punkta a) līdz k) apakšpunktā un m) līdz u) apakšpunktā, kā arī 1. panta 3. punktā minēto produktu ražošanai un tirdzniecībai.

Tomēr Līguma 87., 88. un 89. pantu nepiemēro maksājumiem, ko atbilstīgi šai regulai dalībvalstis veic saskaņā ar šīs regulas 44., 45., 46., 47., 48., 102., 102.a, 103., 103.a, 103.b, 103.e, 103.ga, 104., 105. un 182. pantu."

7 Regulas Nr. 72/2009 preambulas 20. apsvērums ir izteikts šādi:

"Juridiskās noteiktības un vienkāršības labad ir lietderīgi precizēt un saskaņot noteikumus, saskaņā ar kuriem Līguma 87., 88. un 89. pantu nepiemēro maksājumiem, ko dalībvalstis veic atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 1234/2007 [..]. Saistībā ar to noteikumi, kas paredzēti minētajās regulās un kam noteiktos apstākļos būtu vai varētu būt piemērojams valsts atbalsta jēdziens Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, būtu jāizslēdz no valsts atbalsta noteikumu piemērošanas. Attiecīgajos noteikumos ir iekļauti atbilstoši nosacījumi atbalsta piešķiršanai, lai novērstu nevajadzīgus konkurences traucējumus."

8 Vienotās TKO regulas 103.g pantā ir paredzēti noteikumi attiecībā uz darbības programmu apstiprināšanu:

"1. Darbības programmu projektus iesniedz kompetentajām valsts iestādēm, kas tās apstiprina vai noraida, vai pieprasa pārstrādāt saskaņā ar šīs apakšiedaļas noteikumiem.

2. Ražotāju organizācijas ziņo dalībvalstij par paredzamo darbības fonda apjomu katram gadam un ziņojumā min tam atbilstīgus iemeslus, pamatojoties uz darbības programmas aprēķiniem, izdevumiem kārtējā gadā un, ja iespējams, izdevumiem iepriekšējos gados, kā arī, vajadzības gadījumā, paredzamo produkcijas apjomu nākamajā gadā.

3. Dalībvalsts ziņo ražotāju organizācijai vai ražotāju organizāciju apvienībai par paredzamo [Savienības] finansiālās palīdzības apjomu atbilstīgi 103.d pantā noteiktajiem ierobežojumiem.

[..]"

9 Vienotās TKO regulas 103.h pantā ir noteikts:

"Komisija paredz sīki izstrādātus noteikumus šīs iedaļas piemērošanai, jo īpaši:

[..]

b) 103.e panta 1. punktā minēto pasākumu kompensācijas daļu un noteikumus;

[..]."

Regula Nr. 1580/2007

10 Komisijas 2007. gada 21. decembra Regulā (EK) Nr. 1580/2007, ar ko nosaka Regulu (EK) Nr. 2200/96, (EK) Nr. 2201/96 un (EK) Nr. 1182/2007 īstenošanas noteikumus augļu un dārzeņu nozarē (OV L 350, 1. lpp.), ir noteikti Vienotās TKO regulas piemērošanas augļu un dārzeņu nozarē noteikumi, un it īpaši tajā ir paredzēti noteikumi attiecībā uz Komisijas daļējo kompensāciju par valsts finansiālo atbalstu.

11 Regulas Nr. 1580/2007 56. pantā ir paredzēts, ka ražotāju organizācijas paziņo attiecīgajai dalībvalstij savas aplēses attiecībā uz darbības fondu summu:

"Ražotāju organizācijas vēlākais līdz 15. septembrim paziņo dalībvalstij aprēķinātās Kopienas iemaksu summas, kā arī to biedru un pašas ražotāju organizācijas iemaksu summas darbības fondos nākamajam gadam, vienlaicīgi iesniedzot arī apstiprināmās darbības programmas un grozījumu pieprasījumus.

Dalībvalstis var noteikt par 15. septembri vēlāku datumu.

Darbības fondu summu aprēķina, pamatojoties uz darbības programmām un pārdotās produkcijas vērtību. Aprēķinā nodala izdevumus krīžu novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem un citiem pasākumiem."

12 Regulas Nr. 1580/2007 64. pantā ir paredzēta darbības programmas iesniegšana, un tajā ir noteikts, ka:

"Ražotāju organizācijas savas darbības programmas iesniedz apstiprināšanai tās dalībvalsts kompetentajā iestādē, kurā atrodas ražotāju organizācijas galvenais birojs, vēlākais līdz tā gada 15. septembrim, kurš ir pirms gada, kad šīs programmas īstenojamas. Tomēr dalībvalstis var pārcelt minēto termiņu."

13 Regulas Nr. 1580/2007 65. pantā ir noteikts, kā valsts iestādes apstiprina darbības fondus:

"1. Kompetentā valsts iestāde atbilstīgi situācijai:

a) apstiprina fondu summas un programmas, kas atbilst Regulas (EK) Nr. 1182/2007 un šās nodaļas prasībām;

b) apstiprina programmas ar nosacījumu, ka ražotāju organizācija akceptē noteiktus grozījumus, vai

c) noraida programmas vai programmu daļu.

2. Lēmumu par programmām un fondiem kompetentā valsts iestāde pieņem vēlākais līdz to iesniegšanas gada 15. decembrim.

Dalībvalstis vēlākais līdz 15. decembrim informē ražotāju organizācijas par šiem lēmumiem.

Tomēr pienācīgi pamatotu iemeslu dēļ lēmumu par darbības programmām un fondiem kompetentā valsts iestāde var pieņemt vēlākais līdz 20. janvārim pēc pieteikuma iesniegšanas dienas. Apstiprinājuma lēmumā var izvirzīt noteikumu, ka izdevumi ir attaisnoti, sākot no 1. janvāra gadā pēc pieteikuma iesniegšanas."

14 Komisijas 2008. gada 19. decembra Regulas (EK) Nr. 1327/2008, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1580/2007 (OV L 345, 24. lpp.), 1. panta 8. punktā ir ieviesti daži īpaši noteikumi attiecībā uz 2009. gadu. Šie noteikumi ir izteikti šādi:

"8. Regulas 152. pantu papildina ar šādiem punktiem:

"9. Atkāpjoties no šīs regulas 65. panta 2. punkta trešās daļas, pienācīgi pamatotu iemeslu dēļ lēmumu par 2009. gada darbības programmām un fondiem dalībvalsts var pieņemt vēlākais līdz 2009. gada 1. martam. Apstiprinājuma lēmumā var noteikt, ka izdevumi ir attaisnoti, sākot no 2009. gada 1. janvāra."

[..]"

15 Regulas Nr. 1580/2007 99. pantā ir regulēta no dalībvalsts nepieciešamās informācijas saistībā ar darbības programmām paziņošana. Šīs tiesību normas 2. punktā konkrētāk ir paredzēts, ka "vēlākais 31. janvārī dalībvalstis Komisijai paziņo kopējā apstiprinātā darbības fonda summu par visām attiecīgā gada darbības programmām", ka "šajā paziņojumā skaidri norāda gan darbības fonda kopējo summu, gan [Savienības] kopējā finansējuma summu šim darbības fondam" un ka "šīs summas turklāt sadala attiecīgi summās, kas paredzētas krīžu novēršanas un pārvarēšanas pasākumiem un citiem pasākumiem".

16 Regulas Nr. 1580/2007 67. pants attiecas uz darbības programmu grozījumiem gada laikā:

"1. Dalībvalstis var apstiprināt grozījumus darbības programmās gada laikā atbilstoši pašu noteiktajiem nosacījumiem.

2. Kompetentā valsts iestāde gada laikā var ražotāju organizācijām atļaut:

a) īstenot to darbības programmas tikai daļēji;

b) mainīt darbības programmas saturu, nepieciešamības gadījumā pagarinot tās ilgumu līdz pavisam pieciem gadiem;

c) paaugstināt darbības fonda summu par maksimāli 25 % no sākotnēji apstiprinātās summas un to samazināt par dalībvalsts noteikto procentu daļu, ar nosacījumu, ka vispārējie darbības programmas mērķi tiek saglabāti nemainīgi.

3. Dalībvalstis nosaka nosacījumus, ar kuriem darbības programmas var grozīt gada laikā bez iepriekšēja kompetentās valsts iestādes apstiprinājuma. Attiecībā uz šīm izmaiņām atbalstu var saņemt tikai tādā gadījumā, ja ražotāju organizācija par tām nekavējoties informē kompetento valsts iestādi."

17 Regulas Nr. 1580/2007 III sadaļas IV nodaļā ir ietverti īpaši noteikumi attiecībā uz valsts finansiālo atbalstu.

18 Regulas Nr. 1580/2007 93. pantā ir precizēts Vienotās TKO regulas 103.e pantā noteiktais nosacījums attiecībā uz ražotāju organizāciju "īpaši zemo" pakāpi dalībvalsts attiecīgajā reģionā, kas pamato valsts finansiālā atbalsta piešķiršanu:

"Lai piemērotu [Vienotās TKO regulas 103.e pantu], ražotāju organizācijas pakāpi dalībvalsts reģionā uzskata par īpaši zemu, ja ražotāju organizācijas, ražotāju organizāciju apvienības un ražotāju grupas pēdējos trīs gados, par kuriem ir pieejami dati, ir pārdevušas mazāk kā 20 % no vidējās augļu un dārzeņu produkcijas vērtības."

19 Regulas Nr. 1580/2007, kas grozīta ar Komisijas 2008. gada 23. jūnija Regulu (EK) Nr. 590/2008, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1580/2007 un atkāpjas no šīs regulas (OV L 163, 24. lpp.), 94. pantā ir paredzēti nosacījumi attiecībā uz Komisijas atļauju izmaksāt valsts finansiālo atbalstu:

"1. Dalībvalstis iesniedz Komisijai pieprasījumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1182/2007 11. panta 1. punkta pirmo daļu, lai saņemtu atļauju piešķirt valsts finansiālo atbalstu par darbības programmām, ko īstenos jebkurā kalendārajā gadā līdz 31. janvārim attiecīgajā gadā.

Pieprasījumam pievieno pierādījumus, kas liecina, ka ražotāju organizācijas pakāpe attiecīgajā reģionā ir īpaši zema atbilstoši šīs regulas 93. pantā noteiktajam, kā arī ziņas par attiecīgajām ražotāju organizācijām, atbilstošā atbalsta summu un saskaņā ar [Vienotās TKO regulas 103.b panta 1. punkta a) apakšpunktu] veikto finansiālo iemaksu daļu.

2. Komisija pieprasījumu apstiprina vai noraida trīs mēnešu laikā pēc tā iesniegšanas. Ja Komisija nesniedz atbildi šajā termiņā, uzskatāms, ka pieprasījums ir apstiprināts."

20 Regulas Nr. 1580/2007 94.a pantā, kas ietverts ar Regulu Nr. 590/2008, ir noteikts:

"Ražotāju organizācija, kas vēlas pieteikties valsts finansiālajam atbalstam, vajadzības gadījumā izdara grozījumus tās darbības programmā atbilstīgi 67. pantam."

21 Regulas Nr. 1580/2007 96. pantā ir paredzēta maksimālā Savienības piešķirtā kompensācijas daļa par valsts finansiālo atbalstu:

"Kopienas piešķirtās kompensācijas daļa par valsts finansiālo atbalstu ir 60 % no valsts finansiālā atbalsta, kas piešķirts ražotāju organizācijai."

22 Regulas Nr. 1580/2007, kas grozīta ar Regulu Nr. 590/2008, 97. pantā, ir regulēta valsts finansiālā atbalsta kompensācijas procedūra un ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis pieprasa [Savienības] kompensāciju par apstiprināto valsts finansiālo atbalstu, kas faktiski izmaksāts ražotāju organizācijām, līdz 1. janvārim divus gadus pēc programmas īstenošanas gada.

Pieprasījumam pievieno pierādījumus, kas apliecina, ka iepriekšējo triju no četriem gadu laikā ir izpildīti nosacījumi, kas noteikti Regulas (EK) Nr. 1182/2007 11. panta 1. punkta otrajā daļā, kā arī ziņas par attiecīgajām ražotāju organizācijām, faktiski izmaksātajām atbalsta summām un aprakstu par darbības fonda sadalījumu: fonda kopējā summa un Kopienas, dalībvalstu (valsts finansiālais atbalsts) un ražotāju organizāciju un to locekļu iemaksas.

2. Komisija pieņem lēmumu par šā pieprasījuma apstiprināšanu vai noraidīšanu.

3. Ja [Savienības] kompensācija par atbalstu ir apstiprināta, attaisnotos izdevumus Komisijai deklarē saskaņā ar procedūru, kas noteikta Komisijas Regulas (EK) Nr. 883/2006 5. pantā."

Īstenošanas regula Nr. 543/2011

23 2011. gada 7. jūnijā Komisija pieņēma Īstenošanas regulu (ES) Nr. 543/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Vienotās TKO regulas piemērošanai attiecībā uz augļu un dārzeņu un pārstrādātu augļu un dārzeņu nozari (OV L 157, 1. lpp.).

24 Ar šo regulu tiek atcelta Regula Nr. 1580/2007. Ar to tāpat kā ar Regulu Nr. 1580/2007 ir noteikti noteikumi Vienotās TKO regulas piemērošanai augļu un dārzeņu nozarē.

25 Īstenošanas regulā Nr. 543/2011, tāpat kā Regulā Nr. 1580/2007, Savienības izmaksātās kompensācijas bāze ir balstīta uz "apstiprināto atbalstu, kas faktiski izmaksāts" (Īstenošanas regulas Nr. 543/2011 95. panta 1. punkts un Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punkts). Minētās regulas 95. panta 2. punktā ir norādīts, ka "[kompensācijas] pieprasījumu noraida, ja nav ievēroti noteikumi par atļauju piešķiršanu un valsts finansiālā atbalsta atmaksāšanu".

Tiesvedības priekšvēsture

26 2008. gada 15. septembrī ražotāju organizācijas, vēloties saņemt Ungārijas finansiālo atbalstu, iesniedza *Vidékfejletési Minisztérium* (Ungārijas Lauku attīstības ministrija, turpmāk tekstā – "*VM*") lūgumus apstiprināt to darbības programmas.

27 2008. gada 15. novembrī tās paziņoja savas darbības fondu, kas paredzēti darbības programmu finansēšanai, aplēses. Šīs programmas, kā arī aplēses valsts līmenī tika apstiprinātas laikposmā no janvāra vidus līdz 2009. gada marta sākumam.

28 Ar 2009. gada 30. janvāra vēstuli *VM* saskaņā ar Regulas Nr. 1580/2007 94. pantu iesniedza Komisijai pieprasījumu, lai saņemtu atļauju izmaksāt valsts finansiālo atbalstu 29 ražotāju organizācijām, kuras īstenojušas darbības programmas, kas tika apstiprinātas 2009. gadā. *VM* norādīja, ka paredzamā valsts finansiālā atbalsta apjomam kopā vajadzētu būt EUR 3 487 518.

29 Ar 2009. gada 11. marta vēstuli *VM* izdarīja labojumus savā 2009. gada 30. janvāra vēstulē. *VM* norādīja, ka tās rīcībā darbības fondu aplēses nokļuva tikai 2009. gada 30. janvārī, līdz ar to no šī brīža tās rīcībā bija galīgi apstiprināta informācija, pamatojoties uz attiecīgo apstiprināšanu darbības programmu un fondu intervālā. *VM* šajā vēstulē veica labojumus attiecībā uz atbalsta saņēmējiem reģioniem, un austrumu un rietumu reģioni tika noteikti kā jaunie valsts finansiālā atbalsta saņēmēji. *VM* norādīja, ka tā bija iecerējusi izmaksāt valsts finansiālo atbalstu 27 ražotāju organizācijām austrumu reģionā un trīs ražotāju organizācijām rietumu reģionā. Tāpat kā iepriekšējā vēstulē *VM* atkārtoja, ka paredzamajam izmaksājamā valsts finansiālā atbalsta apjomam kopā nevajadzētu pārsniegt EUR 3 487 518. *VM* pārskatīja savas vēstules pielikumā iekļauto informāciju, norādot, pirmkārt, ražotāju organizāciju biedru finansiālo ieguldījumu apstiprināto summu un, otrkārt, apstiprināto darbības fondu summu. *VM* šos skaitļus izskaidroja, savā vēstulē minot: "Pielikumā ir norādīti darbības fondu detalizēti dati. *VM* ir apstiprinājusi summas, ko ir paredzēts finansēt no iespējamā valsts finansiālā atbalsta ražotāju organizāciju finansiālo ieguldījumu ietvaros."

30 Pēc šīs 2009. gada 11. marta vēstules Komisija telefoniski sazinājās ar Ungārijas iestādēm, lai iegūtu precīzāku informāciju par paziņoto valsts finansiālā atbalsta summu, pieprasot ražotāju organizācijām pārskatīt atbalstu.

31 Ar 2009. gada 12. marta elektronisko vēstuli *VM* iesniedza šo informāciju (turpmāk tekstā – "paziņotās atbalsta summas"). *VM* norādīja, ka šīs bija tikai aplēses attiecībā uz piešķiramo valsts finansiālo atbalstu, kas bija balstītas uz pieņēmumu, ka valsts budžetā šo pasākumu finansēšanai ir pieejami EUR 3,5 miljoni. *VM* šajā ziņā precizēja, ka šajā stadijā nebija pieņemts neviens lēmums par valsts budžetu, kas būtu pieejams valsts finansiālā atbalsta segšanai.

32 Ar 2009. gada 3. aprīļa vēstuli (turpmāk tekstā – "vēstule par atļaujas piešķiršanu") Komisija informēja *VM*, ka attiecīgajos reģionos (rietumu reģionā un austrumu reģionā) ražotāju organizācijas pakāpe ir kvalificējama kā īpaši zema, ka paredzētais valsts atbalsts nepārsniedz 80 % no biedru vai ražotāju organizāciju ieguldījumiem, kas norādīti pieprasījumā, lai saņemtu atļauju piešķirt valsts finansiālo atbalstu, un ka, tā kā Komisijai nebija citu komentāru, pieprasījums atļaut izmaksāt valsts finansiālo atbalstu konkrētajām ražotāju organizācijām bija pienācīgi pamatots.

33 Ar 2010. gada 7. decembra vēstuli *VM* iesniedza Komisijai pieprasījumu ar mērķi saņemt Savienības daļēju kompensāciju par austrumu reģionā 2009. gada laikā faktiski izmaksāto valsts finansiālo atbalstu. Savā pieprasījumā *VM* norādīja, ka tā 2009. gadā austrumu reģiona ražotājiem bija izmaksājusi valsts finansiālo atbalstu 891 847 925 Ungārijas forintu (HUF) apmērā (proti, EUR 3,2 miljonus) un lūdza Savienības kompensāciju 60 % apmērā no minētās summas (proti, HUF 535 108 755 vai EUR 1,9 miljonus).

34 Ar 2011. gada 27. jūnija vēstuli Komisija pieprasīja *VM* iesniegt papildinformāciju, pievienojot savai vēstulei sešas tabulas, kas jāaizpilda, it īpaši ar ražotāju organizāciju pārskatītajiem datiem, kas atspoguļo starpību starp valsts finansiālā atbalsta summām, kas tika paziņotas Komisijai atļaujas pieprasījumā, un faktiski izmaksātajām valsts finansiālā atbalsta summām.

35 2011. gada 30. jūnijā *VM* iesniedza pieprasīto informāciju elektroniskajā vēstulē.

36 Ar 2011. gada 21. novembra elektronisko vēstuli Komisija izjautāja *VM* par nobīdes starp 2009. gada atļaujas pieprasījumā norādīto valsts finansiālā atbalsta summu, no vienas puses, un faktiski izmaksātā valsts finansiālā atbalsta summu, no otras puses, iemesliem, jo attiecībā uz noteiktu skaitu ražotāju organizācijām pirmā minētā summa bija mazāka nekā faktiski izmaksātā summa.

37 *VM* atbildēja uz šo jautājumu ar 2011. gada 29. novembra elektronisko vēstuli, norādot, ka starpība starp paziņotajām valsts finansiālā atbalsta summām un faktiski izmaksātajām valsts finansiālā atbalsta summām izrietot no apstākļa, ka atļaujas pieprasījumā norādītā informācija bija balstīta uz aplēsēm, ko ražotāju organizācijas bija iesniegušas 2008. gada novembrī. *VM* norādīja, ka ražotāju organizācijām gada laikā bija iespēja iesniegt savu darbības programmu grozījumus, it īpaši gadījumos, kad faktiskie ieņēmumi pārsniedza aplēses. Šajā ziņā *VM* paskaidroja, ka vairākumā gadījumu biedru ieguldījumu apjomu darbības fondos veidoja noteikts procents no ieņēmumiem un ka tādējādi biedru faktiskie ieguldījumi varēja atšķirties no ieguldījumu aplēsēm, ko iepriekšējā gadā ražotāju organizācijas bija paziņojušas *VM*. Tādējādi *VM* norādīja, ka, apstiprinot un izmaksājot valsts finansiālo atbalstu, tika ņemti vērā šie faktiski ieguldījumi, kas šajā gadījumā nebija vairāk par 80 %, ko bija pienākums ievērot visos gadījumos.

38 Ar 2012. gada 9. marta vēstuli Komisija norādīja, ka tā bija nodomājusi daļēji kompensēt summu, ko ražotāju organizācijas bija izmaksājušas kā valsts finansiālo atbalstu, proti, šajā gadījumā summas, ko Ungārija bija paziņojusi savā atļaujas pieprasījumā, kuru Komisija apstiprināja 2009. gada 3. aprīļa vēstulē. Komisija norādīja, ka uz valsts finansiālo atbalstu, kas tika piešķirts, pārsniedzot šīs summas, neattiecas izņēmums attiecībā uz Vienotās TKO regulas 180. pantā paredzēto valsts atbalsta noteikumu piemērošanu. Komisija no tā secināja, ka summas, kas ražotāju organizācijām tika izmaksātas, pārsniedzot Komisijai paziņotās un kuras tā bija atļāvusi attiecībā uz katru ražotāju organizāciju, varēja uzskatīt par nelikumīgu atbalstu, kura saderība ar iekšējo tirgu varēja tikt analizēta LESD 107. un 108. panta gaismā. Šajā ziņā Komisija atgādināja, ka tā varēja uzdot atgūt nelikumīgo atbalstu.

39 Ar 2012. gada 16. aprīļa vēstuli *VM* norādīja, ka tā nepiekrīt Komisijas lēmumam noteikt kompensējamā atbalsta apjomu, pamatojoties uz atļaujas pieprasījumā norādītajām valsts finansiālā atbalsta summām. *VM* atsaucas uz apstākli, ka ražotāju organizācijām bija iespēja tekošajā gadā izdarīt grozījumus darbības programmā, kā arī biedru ieguldījumu summās. Šī iemesla dēļ finansiālo ieguldījumu faktiskā summa varēja atšķirties no tās, ko dalībvalsts Komisijai atļaujas pieprasījumā bija paziņojusi, balstoties uz ražotāju organizāciju aplēsēm. *VM* atgādināja, ka Vienotajā TKO regulā valsts finansiālā atbalsta piešķiršana nebija sasaistīta ar atbalsta summu, kas bija paziņota, balstoties uz ražotāju organizāciju sniegto informāciju, bet gan ar maksimālo 80 % no biedru vai ražotāju organizāciju finansiālajiem ieguldījumiem apjomu. Šis maksimālais apjoms nebija pārsniegts, ņemot vērā vēstules, ar ko tika piešķirta atļauja, saturu, jo ar šo vēstuli tika atļauts piešķirt valsts finansiālo atbalstu, nevis konkrētu valsts finansiālā atbalsta summu (turklāt atbalsta summa minētajā lēmumā nebija norādīta). *VM* lūdza Komisiju pārskatīt tās nostāju, pirmkārt, apmierinot *VM* prasību daļēji

kompensēt atbalstu, kas bija faktiski izmaksāts, pārsniedz paziņoto atbalstu, un, otrkārt, atbrīvot to no pārbaudes attiecībā uz piešķirtā atbalsta saderību, ņemot vērā valsts atbalsta jomā piemērojamos noteikumus.

40 2012. gada 20. aprīlī Komisija Briselē (Beļģija) sarīkoja ekspertu konsultācijas.

41 2012. gada 25. maijā Komisija saskaņā ar Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejas atzinumu pieņēma Lēmumu C(2012) 3324 par ražotāju organizācijām piešķirto valsts finansiālo atbalstu (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

42 Komisija, atsaucoties konkrēti uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu, apstrīdētā lēmuma pamatojumā norādīja:

— 13. apsvērums: "saskaņā ar Īstenošanas regulas Nr. 543/2011 95. panta 2. punktu pieprasījumu noraida, ja nav ievēroti noteikumi attiecībā uz valsts finansiālā atbalsta piešķiršanas atļaušanu un tā kompensāciju";

— 14. apsvērums: "valsts finansiālā atbalsta summas, ko Ungārija izmaksājusi noteiktām ražotāju organizācijām saskaņā ar 2009. gadā īstenotajām darbības programmām, pārsniedz atļaujas pieprasījumā norādītās un Komisijas apstiprinātās summas", "šīs summas daļā, kurā tās pārsniedz Komisijas apstiprinātās summas, nav atļauts kompensēt", "turpretī, ciktāl tas attiecas uz ražotāju organizācijām izmaksātajām summām, nepārsniedzot atļaujas pieprasījumā norādīto apmēru, kompensācijas pieprasījums uzskatāms par pieņemamu";

— 15. apsvērums: "līdz ar to ir daļēji jākompensē valsts finansiālais atbalsts, ko Ungārija piešķīrusi savām ražotāju organizācijām, šajā gadījumā līdz 60 % no atļaujas pieprasījumā paziņotajām summām saistībā ar katru darbības programmu, kas īstenota 2009. gadā".

43 Komisija apstrīdētā lēmuma 1. pantā konstatēja:

"Savienība kompensē valsts finansiālo atbalstu, ko Ungārija faktiski izmaksājusi savām ražotāju organizācijām saistībā ar 2009. gadā īstenotajām darbības programmām EUR 1 190 927 apmērā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1234/2007 103.e panta 1. punktu."

44 Lēmums Ungārijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā tika saņemts 2012. gada 29. maijā.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

45 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2012. gada 1. augustā, Ungārija cēla šo prasību.

46 Ungārijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

47 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest Ungārijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

48 Ungārija būtībā izvirza divus pamatus, pirmais attiecas uz Vienotās TKO regulas 103.e panta un Regulas Nr. 1580/2007 97. panta piemērošanu *ultra vires*, un otrais izriet no kļūdas vērtējumā, piemērojot Regulas Nr. 1580/2007 97. pantu.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz Vienotās TKO regulas 103.e panta un Regulas Nr. 1580/2007 97. panta piemērošanu ultra vires

49 Pirmais Ungārijas pamats ir iedalāms divās daļās.

50 Pamata pirmajā daļā Ungārija apgalvo, ka Komisija, nepastāvot juridiskam pamatam, kas tai ļautu šādi rīkoties, nevarēja noteikt valsts finansiālā atbalsta kompensācijas maksimālo apjomu atbilstoši valsts finansiālā atbalsta summām, kas bija paziņotas attiecībā uz katru ražotāju organizāciju.

51 Otrajā pamatā Ungārija piebilst, ka Komisija, ierobežojot tās kompensāciju līdz paziņotā atbalsta summām, esot pārkāpusi noteikumus, kas Savienības kompensācijas ietvaros ļauj ņemt vērā valsts finansiālā atbalsta izmaiņas finanšu gada laikā.

Par pirmā pamata pirmo daļu, kas izriet no tāda juridiskā pamata neesamības, kas Komisijai ļautu ierobežot Savienības kompensāciju līdz paziņotajām atbalsta summām

52 Ungārija galvenokārt apgalvo, ka Komisijas lēmumam piesaistīt tās kompensācijas summu paziņotajām atbalsta summām neesot nekāda juridiska pamata.

53 Pirmkārt, Ungārija atsaucas uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu. Šajā ziņā, no vienas puses, Ungārija norāda, ka šajā tekstā kā vienīgais ierobežojums attiecībā uz valsts finansiālā atbalsta maksimālo apjomu ir paredzēts vien tas, ka šis apjoms nedrīkst pārsniegt 80 % no finansiālajiem ieguldījumiem, ko darbības fondos iemaksājuši biedi vai pašas ražotāju organizācijas. Tātad šajā pantā nav paredzēts maksimālais apjoms 80 % robežās, kas būtu saistīts ar atbalsta atļaušanas procedūrā paziņotajām atbalsta summām.

54 No otras puses, Ungārija norāda, ka saskaņā ar Vienotās TKO regulas 103.e pantu Komisijas atļaujai piešķirt valsts finansiālo atbalstu esot jāaprobežojas tikai ar pārbaudi, vai ir izpildīti Vienotās TKO regulas 103.e pantā paredzētie nosacījumi, it īpaši, pirmām kārtām, apstāklis, ka attiecīgajā reģionā ražotāju organizāciju līmenis ir īpaši zems, un, otrām kārtām, tas, ka valsts finansiālais atbalsts, kura piešķiršana tiek lūgta, nepārsniedz 80 % no biedru un pašu ražotāju organizāciju finansiālajiem ieguldījumiem darbības fondos. Ja šie nosacījumi ir izpildīti, Komisijai vajadzētu atļaut piešķirt valsts finansiālo atbalstu. Tātad šī atļauja nenozīmē konkrētas summas vai summu noteikšanu, bet gan tikai atbalsta piešķiršanu.

55 Otrkārt, Ungārija piebilst, ka šāda interpretācija esot apstiprināta Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 2. punktā, saskaņā ar kuru Komisijas vienīgā izvēle esot valsts finansiālā atbalsta maksājuma atļaujas "pieprasījumu apstiprin[āt] vai "noraid[īt]" un šajā pantā tai neesot atļauts noteikt lielāku summas ierobežojumu. Ungārija šajā ziņā norāda, ka saskaņā ar šī paša panta 1. punktu dalībvalstis pieprasa atļauju piešķirt valsts finansiālo atbalstu, nevis atļauju, kas attiektos uz atbalsta faktisko summu.

56 Treškārt, Ungārija no tā secina, ka Savienības kompensācija nevarot attiekties uz paziņotajām atbalsta summām. Tiklīdz valsts finansiālais atbalsts ir piešķirts, Komisijai būtu jākompensē faktiski izmaksātās summas atbilstoši Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punktam 60 % no valsts finansiālā atbalsta robežās.

57 Ceturtkārt, Ungārija replikas stadijā pakārtoti piebilst, ka Regulas Nr. 1580/2007 94. panta ungāru valodas redakcijā, kas bija spēkā kompensācijas pieprasīšanas laikā, bija paredzēts pienākums paziņot valsts finansiālā atbalsta daļu (saistībā ar 80 % maksimālo apjomu), nevis tā summu, kas apstiprinot to, ka Savienības kompensācija ir saistīta ar 80 % maksimālā apjoma ievērošanu, nevis iecerētā atbalsta deklarēto summu.

58 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī konteksts un tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi (skat. spriedumus, 2005. gada 7. jūnijs, *VEMW* u.c., C-17/03, Krājums, EU:C:2005:362, 41. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2010. gada 26. oktobris, Vācija/Komisija, T-236/07, Krājums, EU:T:2010:451, 44. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi ir svarīgi ņemt vērā Savienības noteikumu mērķi, lai tos interpretētu tādējādi, ka pilnībā tiktu nodrošināta to lietderīgā iedarbība (spriedums, 2004. gada 13. jūlijs, Komisija/Padome, C-27/04, Krājums, EU:C:2004:436, 74. punkts).

59 Līdz ar to, lai atbildētu uz Ungārijas argumentu, saskaņā ar kuru apstrīdētajam lēmumam neesot nekāda juridiskā pamata, saskaņā ar 58. punktā minēto judikatūru, pirmkārt, ir jāizvērtē, vai Vienotās TKO regulas 103.e panta un Regulas Nr. 1580/2007 94. un 97. panta noteikumi var piešķirt Komisijai tiesības noteikt savas kompensācijas maksimālo apjomu līdz paziņotajām atbalsta summām un, otrkārt, vai Ungārijas veiktā iepriekš minēto tekstu interpretācija ir saderīga ar tā mērķiem un uzdevumiem.

60 Vienotās TKO regulas 103.e pantā Komisijai ir atvēlēta rīcības brīvība, lai atļautu dalībvalstīm izmaksāt ražotāju organizācijām valsts finansiālo palīdzību. Šajā ziņā tajā ir paredzēts, ka "Komisija, pamatojoties uz pienācīgi pamatotu lūgumu, dalībvalstīm atļauj [var atļaut] sniegt ražotāju organizācijām finansiālu palīdzību".

61 Šī rīcības brīvība atbalsta piešķiršanā, uz kuru norāda vārda "varēt" lietošana, var tikt izmantota Savienības kompensācijas izmaksāšanas stadijā, kas ir šī sprieduma priekšmets. Vienotās TKO regulas 103.e pantā ir noteikts, ka "pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma [..] atbalstu var segt [Savienība]".

62 Runājot par Savienības kompensācijas noteikumiem, saskaņā ar Vienotās TKO regulas 103.h pantu Eiropas Savienības Padome ir piešķīrusi Komisijai pilnvaras pieņemt "[kompensācijas] noteikumus".

63 Augļu un dārzeņu nozarē Komisija šos noteikumus ir paredzējusi Regulā Nr. 1580/2007, tās 97. panta 1. punktā paredzot, ka "dalībvalstis pieprasa [Savienības] kompensāciju par apstiprināto valsts finansiālo atbalstu, kas faktiski izmaksāts [..]".

64 Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punktā paredzētā "apstiprinātā atbalsta" saturs ir noteikts šīs pašas regulas 94. panta 1. punkta otrajā daļā, kas regulē "valsts finansiālā atbalsta izmaksāšanas atļauju". Šajā pantā ir paredzēts, ka "pieprasījumam pievieno pierādījumus, kas [tostarp] liecina [par] [..] atbalsta summu".

65 Tādējādi no Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 1. punkta otrās daļas formulējuma un it īpaši no vārda "summa" lietošanas izriet, ka "apstiprinātajā atbalstā" noteikti ir iekļauta valsts finansiālā atbalsta deklarētā summa.

66 Šajā ziņā pretēji tam, ko apgalvo Ungārija, valsts finansiālā atbalsta apstiprināšanas priekšmets ir attiecībā uz katru ražotāju organizāciju, kas ir valsts finansiālā atbalsta saņēmēja, paziņotās summas, nevis valsts finansiālā atbalsta kopējā summa (visām ražotāju organizācijām kopā). Faktiski saskaņā ar Vienotās TKO regulas 103.e pantu atbalsts nevar pārsniegt 80 % no attiecīgo ražotāju organizāciju finansiālajiem ieguldījumiem, kas nozīmē, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 1. punktu atbalsta summa un 80 % sliekšņa ievērošana ir jāpārbauda attiecībā uz katru ražotāju organizāciju un ka līdz ar to Komisijas atļauja attiecas uz tādu atbalstu, kuru ražotāju organizācijas ir pārskatījušas.

67 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijai Regulas Nr. 1580/2007 94. pantā paredzētās atļaujas procedūras ietvaros bija juridisks pamats noteikt Savienības kompensācijas maksimālo apjomu līdz paziņoto summu apmēram, gan balstoties uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu, gan Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punktu.

68 Ar Ungārijas izvirzīto argumentāciju nevar apšaubīt šo secinājumu, kas izriet no minēto tekstu gramatiskās interpretācijas.

69 Pirmkārt, Vienotās TKO regulas 103.e pantu nevar interpretēt tādējādi, ka Komisijai būtībā ir pienākums atlīdzināt jebkuru atbalstu, kas nepārsniedz 80 % no biedru vai pašu ražotāju organizāciju finansiālajiem ieguldījumiem slieksni, lai kāda arī būtu minētā atbalsta summa, ja ražotāju organizāciju līmenis attiecīgajā reģionā ir "īpaši zems".

70 Ungārijas ieteiktā interpretācija, saskaņā ar kuru dalībvalsts, balstoties uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu, varot pamatoti izmaksāt *ex post* lielāku summu par to, kas tika paziņota *ex ante*, un vēlāk saņemt nepaziņotās summas kompensāciju, atņemtu valsts finansiālā atbalsta procedūrai lietderīgo iedarbību (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2001. gada 4. oktobris, Itālija/Komisija, C-403/99, Krājums, EU:C:2001:507, 28. punkts) un padarītu to neefektīvu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2014. gada 10. aprīlis, *Maatschap T. van Oosterom en A. van Oosterom-Boelhouwer*, C-485/12, Krājums, EU:C:2014:250, 61. punkts). Šajā ziņā, kā to norāda Komisija, ir jākonstatē, ka, ja Eiropas Savienības likumdevējs būtu vēlējies atbrīvot dalībvalstis no formālās atbalsta atļaujas procedūras, kurā obligāti ir jāizvērtē paziņotās summas, tas būtu varējis izmantot procedūru, kas līdzīga Vienotās TKO regulas 182. panta 6. punktā paredzētajai, kas dalībvalstīm, ja ir izpildīti konkrēti priekšnosacījumi, ļauj izmaksāt valsts atbalstu ražotājiem, kas nav atpazīstamas ražotāju organizācijas biedri.

71 Turklāt šāda interpretācija nebūtu saderīga ar valsts finansiālā atbalsta pārbaudes saistībā ar valsts atbalsta tiesībām mērķi, ciktāl no tās izrietētu, ka Komisijai varētu būt pienākums atlīdzināt summas, kuras, tā kā tās tika izmaksātas, pārsniedzot paziņotās summas, nevarēja tikt apstiprinātas un līdz ar to attiecībā uz tām nevarēja tikt izsniegta konkrētā atļauja, pamatojoties uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu un Regulas Nr. 1580/2007 97. pantu. Ir jāatgādina, ka Vienotās TKO regulas 103.e pantā paredzētais valsts finansiālais atbalsts Vienotās TKO regulas 180. pantā ir paredzēts kā atkāpe no Līguma prasībām attiecībā uz valsts atbalstu, kas Regulas Nr. 72/2009 preambulas 20. apsvēruma kontekstā ir pieļaujams tikai tiktāl, ciktāl "attiecīgajos noteikumos ir iekļauti atbilstoši nosacījumi atbalsta piešķiršanai, lai novērstu nevajadzīgus konkurences traucējumus", kas attaisno minētā atbalsta piešķiršanas iespējas šauru interpretāciju (pēc analoģijas skat. spriedumu, 1985. gada 27. februāris, Itālija/Komisija, 56/83, Krājums, EU:C:1985:85, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

72 Līdz ar to Ungārijas aizstāvētā interpretācija, saskaņā ar kuru Komisijai esot pienākums atlīdzināt jebkuru atbalstu, kas nepārsniedz 80 % slieksni, lai kāda arī būtu tā summa, bez iespējas īstenot savu rīcības brīvību, kura tai atļaujas piešķiršanas stadijā ir saskaņā ar Vienotās TKO regulas 103.e pantu, atņemtu lietderīgo iedarbību arī Vienotās TKO regulas 180. pantam, skatot to kopsakarā ar Regulas Nr. 72/2009 preambulas 20. apsvērumu un tā mērķiem konkurences politikas un it īpaši valsts atbalsta kontroles jomā.

73 Otrkārt, ciktāl Ungārija replikas stadijā atsaucās uz Regulas Nr. 1580/2007 94. panta ungāru valodas redakciju, brīdī, kad tā pieprasa atļauju piešķirt valsts finansiālo atbalstu, lai pamatotu tās interpretāciju, saskaņā ar kuru Savienības kompensācija esot saistīta ar 80 % sliekšņa ievērošanu, nevis iecerētā atbalsta deklarēto summu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, ko Komisija atgādinājusi savos procesuālajos rakstos, gadījumā, ja Savienības tiesību normas teksts dažādu valodu versijās atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo struktūru un mērķi, kurā šī norma ietilpst (skat. spriedumus, 2007. gada 19. aprīlis, *Profisa*, C-63/06, Krājums, EU:C:2007:233, 14. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2011. gada 15. decembris, *Møller*, C-585/10, Krājums, EU:C:2011:847, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

74 No pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka Savienības tekstu vienveidīgas interpretācijas nepieciešamība izslēdz iespēju šaubu gadījumā aplūkot konkrētu tekstu izolēti un, gluži pretēji, prasa, lai tas tiktu interpretēts un piemērots, ievērojot redakcijas citās oficiālajās valodās (skat. spriedumu, 1996. gada 17. oktobris, *Lubella*, C-64/95, Krājums, EU:C:1996:388, 17. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2008. gada 31. janvāris, *Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana/CPVO – Nador Cott Protection (Nadorcott)*, T-95/06, Krājums, EU:T:2008:25, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

75 Šajā gadījumā Ungārija neapgalvo, ka citu valodu oficiālajās redakcijās nebūtu minēts pienākums paziņot iecerētā atbalsta summas, kas turklāt tā nav šajā gadījumā.

76 Šajā ziņā ir jākonstatē, kā atgādina Komisija, ka Ungārija ikvienā sarakstē ar Komisiju valsts finansiālā atbalsta atļaujas piešķiršanas stadijā bija norādījusi iecerētā atbalsta summu.

77 Iecerētā valsts finansiālā atbalsta summa sākumā tika paziņota vispārīgi 2009. gada 30. janvārī, vēlāk ar 2009. gada 11. marta vēstuli, pirms to pārskatītā veidā pēc Komisijas īpaša pieprasījuma paziņoja ražotāju organizācijas ar 2009. gada 12. marta vēstuli.

78 Līdz ar to Ungārija nevar pamatoti apgalvot, ka Regulas Nr. 1580/2007 94. panta ungāru valodas redakcija valsts finansiālā atbalsta atļaujas pieprasīšanas laikā nevarēja tikt interpretēta tādējādi, ka tajā būtu paredzēts pienākums paziņot valsts finansiālā atbalsta summu.

79 Katrā ziņā ir jānorāda, ka vārds "*összeg*", ungāru valodā ["summa"], Regulas Nr. 1580/2007 ungāru valodas redakcijā tika iekļauts pēc vēstules par atļaujas piešķiršanu, proti, Komisijas 2009. gada 27. maija Regulas (EK) Nr. 441/2009, ar ko groza Regulu Nr. 1580/2007 (OV L 129, 10. lpp.), publicēšanas brīdī 2009. gada 28. maijā.

80 Ņemot vērā iepriekš teikto, Komisija tātad ir pamatoti uzskatījusi, ka tai bija juridisks pamats pakļaut Savienības kompensācijas summu atbalsta summām, kas bija paziņotas valsts finansiālā atbalsta atļaujas piešķiršanas procedūrā.

81 Visbeidzot, ir jākonstatē, ka Komisija savos procesuālajos rakstos atsaucas uz Regulu Nr. 1580/2007, nevis Īstenošanas regulu Nr. 543/2011, lai gan šo regulu tā ir norādījusi apstrīdētajā lēmumā.

82 Īstenošanas regulā Nr. 543/2011, it īpaši tās 95. pantā, ir paredzēti pamatnoteikumi kompensācijas jomā, kurus nevar ar atpakaļejošu spēku piemērot juridiskajai situācijai, kas pastāvēja kompensācijas pieprasīšanas brīdī (pēc analoģijas skat. spriedumu, 1981. gada 12. novembris, *Meridionale Industria Salumi* u.c., no 212/80 līdz 217/80, Krājums, EU:C:1981:270, 9. punkts).

83 Ir arī jākonstatē, ka Īstenošanas regulā Nr. 543/2011 nav paredzēta tās piemērošana ar atpakaļejošu spēku kompensācijas pieprasījumiem, kas radušies iepriekšējās regulas spēkā esamības laikā (pēc analoģijas skat. spriedumus, 1985. gada 29. janvāris, *Gesamthochschule Duisburg*, 234/83, Krājums, EU:C:1985:30, 20. punkts; 1993. gada 15. jūlijs, *GruSa Fleisch*, C-34/92, Krājums, EU:C:1993:317, 22. punkts, un 2002. gada 24. septembris, *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija, C-74/00 P un C-75/00 P, Krājums, EU:C:2002:524, 119. punkts).

84 Šādos apstākļos ir pamatoti, ka lietas dalībnieki savos procesuālajos rakstos atsaucās uz Regulu Nr. 1580/2007.

85 Šajā ziņā ir jāuzskata, ka, ciktāl divām regulām ir identiski mērķi un tajās ir paredzēti identiski noteikumi attiecībā uz Savienības kompensācijas bāzi (skat. iepriekš 25. punktu), tas, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā Regulas Nr. 1580/2007 vietā ir norādījusi Īstenošanas regulu Nr. 543/2011, neietekmē tās likumību, jo rezultāts paliek nemainīgs, lai kāda arī būtu vērā ņemtā regula (pēc

analoģijas skat. spriedumu, 1996. gada 5. jūnijs, *Günzler Aluminium*/Komisija, T-75/95, Krājums, EU:T:1996:74, 55. punkts, un 1997. gada 27. februāris, *FFSA* u.c./Komisija, T-106/95, Krājums, EU:T:1997:23, 199. punkts).

86 Līdz ar to pirmā pamata pirmā daļa, kas attiecas uz to, ka Komisijai nebija juridiska pamata pakļaut savu kompensāciju atļaujas piešķiršanas procedūras laikā paziņotajām summām, ir jānoraida.

Par pirmā pamata otro daļu, kas izriet no to noteikumu pārkāpuma, kuri pieļauj ņemt vērā valsts atbalsta summas izmaiņas finanšu gada laikā

– Par Regulas Nr. 1580/2007 67. un 94.a panta pārkāpumu

87 Ungārija apgalvo, ka Regulas Nr. 1580/2007 67. un 94.a pantā ražotāju organizācijām ir sniegta iespēja veikt grozījumus darbības fondu summā gada gaitā. Pēc Ungārijas domām, Komisija tātad, nepārkāpjot Regulas Nr. 1580/2007 67. un 94.a pantu, nevarot noteikt savas kompensācijas galīgo robežu, kas būtu saistīta ar atļaujas piešķiršanas procedūrā paziņotajām summām.

88 Vispirms, attiecībā uz Regulas Nr. 1580/2007 67. pantu, kurā ražotāju organizācijām ir sniegta iespēja "paaugstināt darbības fonda summu par maksimāli 25 % no sākotnēji apstiprinātās summas", ir jākonstatē, ka šī tiesību norma nav piemērojama Vienotās TKO regulas 103.e pantā paredzētajam valsts finansiālajam atbalstam.

89 Kā norāda Komisija, Vienotās TKO regulas 103.e pantā ir paredzēts, ka "valsts finansiālā palīdzība ir papildus operatīvajam fondam", kas nozīmē, ka tāds vēlāk sagaidāms darbības fonda palielinājums kā Regulas Nr. 1580/2007 67. pantā minētais nevar izraisīt valsts finansiālā atbalsta sekojošu palielināšanos.

90 Regulas Nr. 1580/2007 struktūrā ir atspoguļota šī nošķiršana starp divām atbalsta shēmām.

91 Regulas Nr. 1580/2007 III sadaļā tostarp ir ietverta, pirmkārt, II nodaļa "Darbības fondi un darbības programmas", kurā ir iekļauts 67. pants, kurā ir paredzēti noteikumi par Savienības finansiālo atbalstu, un, otrkārt, IV nodaļa "Valsts finansiālais atbalsts", kurā ir iekļauts 96. un 97. pants par kompensāciju par valsts finansiālo atbalstu.

92 Turklāt, runājot par Regulas Nr. 1580/2007 94.a pantu, uz kuru atsaucas Ungārija un kurā ir noteikts "ka ražotāju organizācija, kas vēlas pieteikties valsts finansiālajam atbalstam, vajadzības gadījumā izdara grozījumus tās darbības programmā atbilstīgi 67. pantam", ir jākonstatē, ka arī šī tiesību norma šajā gadījumā nav piemērojama.

93 No Regulas Nr. 1580/2007 94.a panta formulējuma izriet, ka tas neattiecas uz šīs lietas gadījumu, proti, Komisijas apstiprinātu valsts finansiālā atbalsta summu, kura vēlāk tika palielināta, bet gan uz darbības programmas saturu, kurā grozījumi tiek izdarīti, pirms valsts iestāde to apstiprina.

94 Līdz ar to ir jānoraida Ungārijas arguments, kas tika izvirzīts, lai konstatētu Regulas Nr. 1580/2007 67. un 94.a panta pārkāpumu.

– Par Vienotās TKO regulas 103.d panta un Regulas Nr. 1580/2007 53. un 99. panta pārkāpumu

95 Ungārija apgalvo, ka noteikumi par valsts finansiālā atbalsta kompensēšanu būtu jāinterpretē noteikumu par Savienības finansiālo atbalstu (it īpaši Vienotās TKO regulas 103.d panta un Regulas Nr. 1580/2007 99. panta) gaismā, kas pieļauj atbalsta pielāgošanu, ņemot vērā pārdotās produkcijas vērtību.

96 Tomēr, pirmkārt, Vienotās TKO regulas 103.d pantā nav paredzēta Savienības finansiālā atbalsta atļaujas piešķiršanas procedūra, atšķirībā no Vienotās TKO regulas 103.e panta.

97 Otrkārt, Vienotās TKO regulas 103.d pantā ir paredzēts, ka Savienības finansiālā palīdzība ir vienāda ar "faktiskajām finanšu iemaksām", lai gan Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punktā Savienības kompensācija ir balstīta uz "apstiprināto [valsts finansiālo atbalstu, kas] faktiski izmaksāts".

98 Līdz ar to Ungārijas arguments ir jānoraida.

99 Secinājumā – ņemot vērā iepriekš teikto, ir jākonstatē, ka iepriekš minētie panti, vai tie attiecas uz valsts finansiālo atbalstu vai Savienības finansiālo atbalstu, nerada šķēršli Komisijai pēc Ungārijas pieprasījuma atļaut sniegt kompensāciju vienīgi par paziņotajām un ražotāju organizācijām faktiski izmaksātajām summām.

100 Līdz ar to ir jānoraida pirmā pamata otrā daļa, kas attiecas uz to noteikumu pārkāpumu, kas ļauj ņemt vērā finanšu gada laikā radušās atbalsta summas izmaiņas, kā arī viss pirmais pamats kopumā.

Par otro pamatu, kas izriet no kļūdas vērtējumā, piemērojot Regulas Nr. 1580/2007 97. pantu

101 Ungārija apgalvo, ka, pat pieņemot, ka Komisija varēja ierobežot tās kompensāciju līdz paziņotajām atbalsts summām atbilstoši Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punktam, tā šādi varēja rīkoties tikai pēc minēto summu iepriekšējas apstiprināšanas vēstulē par atļaujas piešķiršanu, ko Komisija šajā gadījumā nebija izdarījusi.

102 Sava pamata atbalstam, pirmkārt, Ungārija norāda, ka vēstulē par atļaujas piešķiršanu Komisija tieši neesot minējusi nevienu atbalsta summu, pretēji agrākos lēmumos attiecībā uz 2010. un 2011. gadu novērotajai praksei, kad Komisija bija norādījusi piešķirtā atbalsta kopējo summu.

103 Otrkārt, Ungārija apgalvo, ka vēstulei par atļaujas piešķiršanu neesot netieša apstiprinājuma lēmuma forma Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 2. punkta izpratnē, saskaņā ar kuru vienīgo būtu bijusi iespēja ar atgriezenisku iedarbību netieši apstiprināt paziņotā atbalsta summas.

104 Treškārt, Ungārija apgalvo, ka Komisija nevarēja apstiprināt atbalsta summas, ņemot vērā datus, kas tika iesniegti vienīgi kā aplēses.

105 Ceturtkārt, Ungārija uzskata, ka, ja Komisija varētu noteikt valsts finansiālā atbalsta kompensācijas maksimālo apjomu, pamatojoties uz atbalsta summām, kas nebija norādītas lēmumā par atļaujas piešķiršanu, tas radītu bažas saistībā ar tiesiskās noteiktības principu.

106 Ir jāatgādina, ka apstrīdētā lēmuma 14. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka "valsts finansiālā atbalsta summas, ko Ungārija izmaksājusi noteiktām ražotāju organizācijām saskaņā ar 2009. gadā īstenotajām darbības programmām, pārsniedz atļaujas pieprasījumā norādītās un Komisijas apstiprinātās summas". Komisija no tā secināja, ka "šīs summas, ciktāl tās pārsniedz[a] Komisijas apstiprinātās summas, [nebija] atļauts kompensēt", atšķirībā no ražotāju organizācijām izmaksātajām summām tādā apmērā, kas nepārsniedz atļaujas pieprasījumā norādīto apjomu. Komisija, pamatojoties uz Vienotās TKO regulas 103.e pantu, nolēma ierobežot savu kompensāciju līdz minētajām summām.

107 Tātad no apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija kompensēšanai pieļaujamās summas ierobežoja līdz summām, kas tika paziņotas atļaujas piešķiršanas procedūrā, jo tā uzskatīja, ka summas, kas tika izmaksātas, pārsniedzot paziņotās summas, nebija "apstiprinātās" summas Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punkta izpratnē.

108 Tātad šajā gadījumā ir jānoskaidro, vai Komisija varēja pamatoti ierobežot kompensēšanai pieļaujamās summas, uzskatot, ka summas, kas tika izmaksātas, pārsniedzot paziņotās atbalsta summas, atbilstoši Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punktam nebija "apstiprinātas" vēstulē par atļaujas piešķiršanu, it īpaši ņemot vērā to, ka paziņotās atbalsta summas nebija tieši norādītas minētajā vēstulē un ka tajā nebija tiešas norādes par minēto summu "apstiprināšanu".

109 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jākonstatē, ka nevienā Vienotās TKO regulas vai Regulas Nr. 1580/2007 noteikumā Komisijai nav paredzēts pienākums īpaši norādīt tās apstiprinājuma lēmumā paziņotā atbalsta summu. Turklāt no Vienotās TKO regulas 103.h panta izriet, ka Komisija ir pilnībā kompetenta paredzēt "sīki izstrādātus noteikumus [kompensācijas] piemērošanai". Tātad nevienā noteikumā Komisijai, tā kā šajā ziņā nepastāv neviena prasība, nav paredzēts pienākums vēstulē par atļaujas piešķiršanu tieši minēt paziņotās summas.

110 Otrkārt, kā tas iepriekš tika minēts 63.–66. punktā, no Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punkta izriet, ka Savienības kompensācijas par valsts finansiālo atbalstu bāze ir "apstiprināt[s] [valsts finansiālais atbalsts], kas faktiski izmaksāts". "Apstiprinātajā" valsts finansiālajā atbalstā noteikti jābūt iekļautai tai summai, kuru ražotāju organizācijas ir pārskatījušas un paziņojušas, lai saņemtu atbalsta atļauju saskaņā ar Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 1. punkta otro daļu. Tas, ka apstiprinājuma lēmumā nav tiešas atsauces uz paziņotajām atbalsta summām, tātad nevar izraisīt to, ka nepastāv maksimālais apjoms attiecībā uz atbalsta summām, kuras ir pieļaujams izmaksāt 80 % sliekšņa robežās, jo atbalsta izmaksāšanas atļauja saskaņā ar Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 1. punkta otro daļu ir balstīta uz to, ka minētās summas ir jāņem vērā.

111 Treškārt, ir jānorāda, ka Komisija paziņotajam atbalstam piekrita tikai pēc tam, kad tā bija pieprasījusi un ar 2009. gada 12. marta elektronisko vēstuli saņēmusi ražotāju organizāciju pārskatīto valsts finansiālā atbalsta summu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2010. gada 16. decembris, *Kahla Thüringen Porzellan*/Komisija, C-537/08 P, Krājums, EU:C:2010:769, 45. punkts). Tātad Komisija atļaujas piešķiršanas procedūrā bija apstiprinājusi ražotāju organizāciju pārskatīto valsts finansiālā atbalsta summu, uz kuru Komisija balstījās, lai noteiktu kompensāciju, ņemot vērā Ungārijas paziņojuma saturu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2012. gada 22. marts, Itālija/Komisija, C-200/11 P, EU:C:2012:165, 27. punkts un tajā minēta judikatūra).

112 Ceturtkārt, vēstulē par atļaujas piešķiršanu tieši bija minēta "attiecīgā atbalsta summa" saskaņā ar Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 1. punkta otrās daļas nosacījumiem, kas tika ņemta vērā, lai atbalstu attaisnotu, un kas liecina, ka atbalsts bija "pienācīgi pamatots". Līdz ar to Ungārija nevarēja pamatoti nezināt, ka Komisija bija apstiprinājusi paziņotās atbalsta summas Regulas Nr. 1580/2007 97. panta 1. punkta izpratnē un ka tās kalpoja par pamatu Komisijas kompensācijai.

113 Šādos apstākļos un iepriekš minēto iemeslu dēļ, kas it īpaši attiecas uz Regulas Nr. 1580/2007 97. panta sistēmu, Ungārijas paziņojuma saturu un vēstules par atļaujas piešķiršanu saturu, Komisijai nevar pārmest, ka tā būtu pieļāvusi kļūdu vērtējumā, kas varētu izraisīt apstrīdētā lēmuma atcelšanu. Faktiski iepriekš 109.–112. punktā minēto iemeslu dēļ ir jāuzskata, ka ar vēstuli par atļaujas piešķiršanu tika apstiprinātas paziņotās atbalsta summas, proti, ražotāju organizāciju pārskatītā summa, ko Komisija bija pieprasījusi un saņēmusi ar 2009. gada 12. marta elektronisko vēstuli, nevis summas, kas tika izmaksātas lielākā apmērā.

114 Ungārijas izvirzītie argumenti nevar atspēkot šo secinājumu.

115 Pirmkārt, apstāklim, ka Komisija turpmākajos lēmumos par atļaujas piešķiršanu mainīja savu praksi, precīzi norādot valsts finansiālā atbalsta paziņoto kopējo summu, nav nozīmes. Šajā ziņā ir jānorāda, ka summa, kas tika ņemta vērā saistībā ar kompensējamām summām, bija tā valsts finansiālā atbalsta summa, ko ražotāju organizācijas atbalsta saņēmējas bija pārskatījušas (skat. iepriekš 66. punktu).

116 Otrkārt, atbildot uz Ungārijas argumentu, saskaņā ar kuru vēstulei par atļaujas piešķiršanu neesot netieša apstiprinājuma lēmuma forma Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 2. punkta izpratnē, saskaņā ar kuru vienīgo būtu bijusi iespēja ar atgriezenisku iedarbību netieši apstiprināt paziņotā atbalsta summas, pietiek konstatēt, ka, ja Komisijas klusēšana var nozīmēt atbalsta summu netiešu apstiprināšanu Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 2. punkta izpratnē, tas pats *a fortiori* attiecas arī uz vēstuli par atļaujas piešķiršanu, kurā ir tieša atsauce uz "attiecīgā atbalsta summu" un pieprasījuma "pienācīgu pamatojumu". Turklāt ir jānorāda, ka Regulas Nr. 1580/2007 94. panta 2. punktā, uz kuru atsaucas Ungārija, ir noteikts, ka "Komisija pieprasījumu apstiprina vai noraida", kas liecina par to, ka atbalsta apstiprināšana katrā ziņā un turklāt netieši attiecas uz pieprasījuma saturu, kurā noteikti ir iekļauta pieprasītā "atbalsta summa", kas minēta šī paša panta 1. punktā.

117 Treškārt, attiecībā uz Ungārijas norādīto summu aptuveno raksturu, kas nevarēja Komisijai ļaut apstiprināt minētās summas, šķiet, ka aptuvenā aprēķina paziņošana ietilpst pašā atļaujas procedūras būtībā, jo valsts finansiālais atbalsts ir atkarīgs no biedru ieguldījumiem darbības fondos. Šie ieguldījumi ir atkarīgi no saražotās lauksaimniecības produkcijas, kas top zināma tikai finanšu gada beigās. Līdz ar to paziņoto summu aptuvenais raksturs nevar traucēt Komisijai atteikties kompensēt summas, kas izmaksātas, pārsniedzot paziņotās summas, turklāt šim aprēķinam ir jābūt pienācīgi pamatotam Vienotās TKO regulas 103.e panta izpratnē. Aptuvena rakstura summu paziņošana tātad neliedz Komisijai šīs summas uzskatīt par pamatu paziņotā atbalsta atļaušanai un par piekrišanas minētajai atļaujai elementu.

118 Ceturtkārt, Ungārijas arguments, saskaņā ar kuru, ja Komisija varētu noteikt valsts finansiālā atbalsta kompensācijas maksimālo apjomu, pamatojoties uz atbalsta summām, kas nebija norādītas lēmumā par atļaujas piešķiršanu, tas "radītu bažas saistībā ar tiesiskās noteiktības principu", nav apstiprināts ne ar vienu faktisko vai tiesību apstākli.

119 Ungārija tostarp nav norādījusi, kas ciestu no apgalvotā tiesiskās noteiktības principa pārkāpuma (dalībvalsts vai ražotāju organizācijas, kas ir atbalsta saņēmējas).

120 Tā kā šajā ziņā nav precizējumu, ir jāuzskata, ka apgalvotais pārkāpums galvenokārt skartu Ungāriju, šī strīda dalībnieci.

121 Kā norādījusi Komisija, tā kā pašas Ungārijas iestādes bija paziņojušas summas, ko Komisija ņēma vērā vēstulē par atļaujas piešķiršanu, tiesiskās noteiktības princips nekādā ziņā nevarēja tikt ietekmēts ar apstākli, ka šīs summas esot veidojušas pamatu valsts finansiālā atbalsta atļaujai un vēlāk arī kompensācijas bāzei. Faktiski Ungārija nevarēja pamatoti nezināt, ka ražotāju organizāciju pārskatītās summas, kas tika paziņotas pēc īpaša Komisijas pieprasījuma, veidoja atļaujas pamatu (skat. iepriekš 112. punktu).

122 Līdz ar to apstākli, ka vēstulē par atļaujas piešķiršanu nav tieši norādītas maksimālās Ungārijas paziņotās summas, nevar interpretēt tādējādi, ka Komisija būtu atteikusies savu atļauju un valsts finansiālā atbalsta kompensāciju attiecināt uz paziņotajām atbalsta summām.

123 Šādos apstākļos otrais pamats, kas attiecas uz kļūdu vērtējumā, piemērojot Regulas Nr. 1580/2007 97. pantu, ir jānoraida.

124 Tā kā neviens no abiem pamatiem nav pamatots, prasība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

125 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Ungārijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus atbilstoši tās prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (otrā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) Ungārija sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.

Martins Ribeiro Gervasoni Madise

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 15. septembrī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas 1

Vienotā TKO regula 1

Regula Nr. 1580/2007 4

Īstenošanas regula Nr. 543/2011 6

Tiesvedības priekšvēsture 7

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi 9

Juridiskais pamatojums 10

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz Vienotās TKO regulas 103.e panta un Regulas Nr. 1580/2007 97. panta piemērošanu ultra vires 10

Par pirmā pamata pirmo daļu, kas izriet no tāda juridiskā pamata neesamības, kas Komisijai ļautu ierobežot Savienības kompensāciju līdz paziņotajām atbalsta summām 10

Par pirmā pamata otro daļu, kas izriet no to noteikumu pārkāpuma, kuri pieļauj ņemt vērā valsts atbalsta summas izmaiņas finanšu gada laikā 14

– Par Regulas Nr. 1580/2007 67. un 94.a panta pārkāpumu 14

– Par Vienotās TKO regulas 103.d panta un Regulas Nr. 1580/2007 53. un 99. panta pārkāpumu 14

Par otro pamatu, kas izriet no kļūdas vērtējumā, piemērojot Regulas Nr. 1580/2007 97. pantu 15

Par tiesāšanās izdevumiem 18